

ignem inspirarit, aut mortuum quicquam aut cennum immiserit, morte plectitur: uentilantes, flammam excitāt. Aquæ autem, ad lacum aut fluuium aut fontem accedentes, fossam effodiūt, in quam iugulant hostiam, cauentes ne aqua uicina contaminetur sanguine. Quòd Persæ in fluuiū neq̄ mingunt, neq̄ inde lauantur nec abluuntur, nec mortuum iniiciunt, nec alia quæ sunt immunda. Quòd Persæ præmia proponūt ijs qui plures filios ediderint. Quòd Persæ de maximis rebus consultant ebrj, putantes ea consilia esse firmiora quàm quæ in sobrieta te fiunt. Quòd Darius Longimanus, primus omnium tributa instituerit, nam antehunc quæ unaquæque regio producebat pendebantur, uelut frumentum, equi.

L I B R I D E C I M I S E X T I.

U O D Syria uocatur à Babylone usque ad sinū Issicū atq̄ inde cōtinenter usque ad Pontum, id est usque ad Leucosyros & loca circa Amisum. In quorum medio ambo Cappadoces sunt qui intra quicq̄ extra Taurum sunt. Cæterum Taurus usque ad Amanum montem porrigitur. Quòd Ninus urbs Assyriorum, longe fuerit Babylone maior in campo Aturiæ. Cæterum Aturia prope Arbela est, interiecto Lyco flumine. Quòd Babylon Mesopotamiæ, muri ambitum habet trecentorum & octuaginta quinque stadiorum: eius crassitudinem, pedum triginta duorum: altitudinem uero inter turres cubitorum quinquagenūm: turrium ipsarum sexagenūm. Vnde & hoc è septem spectaculis unum dicitur. Item horti pensiles. Quòd Babylon à Seleucia Mesopotamiæ stadijs trecentis distat. Est autem Babylon hoc tempore deserta, Seleucia uero nomine caret. Vnde illud Comici de ipsa dicere licet, quod de magna urbe dicit,

ἰρμὶα μεγάλη ὄρει, μεγάλη πόλις.

Magna ciuitas magna solitudo est. Quòd prope Arbela urbem Assyriæ facta est ingens illa ac postrema pugna Alexandri aduersus Darium, iuxta uicium Gaugamela. Non longe abest Lycus fluuius & urbs Demetrias, item Naphthæ fons & ignes. Quòd Tigris à mari usque ad Opida & Seleuciam aduerso flumine nauigatur, Euphrates autem Babylonem usq̄ stad. tribus millibus.

Quòd regio quæ circa Euphratem est hordeum fert supra trecentos modios. E palma uinum fit & acetum & mel & panis. Palmarum nucleis fabri ferrarij pro carbonibus utuntur. Idem aqua macerati ouibus & bobus in pabulum dantur. Dicunt esse carmen quoddam Persicum, in quo trecentæ sexaginta palmarum utilitates narrantur. Quòd iuxta Babylonem multum nascitur bitumen: cuius aliud liquidum est, quod naphtha dicitur: aliud aridum, iuxta Euphratem. Ex hac glebæ maximæ concreantur, ad ædificia idoneæ, quæ ex coctilibus lateribus fiunt. Porrò liquidum, quæ naphtha est, admirabilem habet naturam. Nam igni admotum, ipsum corripit: & si corpus eo illitum igni admoueris, deflagrat: extinguitur autem luto & aceto & alumine & uisco multo. Vnde Alexander experientia gratia in balneo puero cuidam naphtham inspersit, ac lucernā admouit: deflagrans autem puer ferè perijt, nisi circumstantes aqua multa infusa flammam euicisset.

sent. Quòd uarie id effertur, haphthas & haphtha & naphtha tū foeminino genere tum masculino. Quòd Adiabene Babylonia pars est & prouincia.

Quòd Tigris fluuius, Thopitin lacum perfluit iuxta latitudinem medium, atque ad alterum os usque euectus, sub terram magno cum strepitu demergitur, ac per magnum spatium subter terra labens, iuxta Gordyæam urbem rursus emergit. Quòd Tigris fluuius adeo est uelox, ut Thopitidi lacui, qui falsus est & piscibus caret, non misceatur. Quòd è Thapsaco Babylonem usque stadia sint quater mille octingenta. Quòd à ponte in Commagena, urbs est Samosata. Et est istud initium Mesopotamiæ stadiorum bis mille usque ad Thapsacū.

Quòd Thapsacus Arabiæ urbs est, Nicephorium uero Mesopotamiæ, & distant hæc urbes inter se stadijs centū. Quòd Mesopotamiæ haphthā fert & gantigen lapidem. Quòd inter Euphratem & Tigrin, alius etiam fluuius labitur, Basilaus nomine. Item iuxta Anthemusiam urbem rursus alius, Aboras dictus.

Quòd Syriam terminat, à septentrione quidem Cilicia & mons Amanus. Latitudo est à mari ad Euphratem. Sunt autem à sinu Issico usque ad pontem iuxta Cōmagenen, dictum latus terminantia stadia minus quàm quadringenta: ab ortu, Euphrate flumine & Arabibus Scenitis qui intra Euphratem sunt: ab austro, Arabia foelici & Ægypto: ab occasu mari Ægyptio & Syriaco usque ad Issum. Partes eius sunt, à monte Amano, Cōmagene, Seleucis, caua Phoenice, Iudæa, & reliquæ prouinciæ. Quòd Cōmagena urbem insignem habet Samosata. Seleucis uero Tetrapolis dicitur. Habet enim inter ceteras per multas urbes, quatuor insignes, Seleuciam Pieriam à Nicatore conditore, Antiochiam super Daphne, à patre ipsius, Laodicæam ab eius matre, Apamiam ab uxore. Has omnes Seleucus Nicator condidit.

Quòd Orontes fluuius è Mesopotamiæ erumpens, deinde sub terram occultatus, circa Apamenen emergit rursus, atque hoc pacto in mare quod iuxta Seleuciam est egreditur. Quo loco uicinus mons est Pieria uocatus: deinde ad austrum Cassius mons iuxta urbem Laodicæam, quo loco Dolabella à Cassio obsessus, oppetiit. Quòd Apamia urbs, Cherronesus uocatur, comprehenditurque Oronte fluuiio, & lacu magno qui huic est uicinus, ac paludibus. Prius Pella uocabatur, à Macedonibus qui illic habitauerunt: postea Nicator Seleucus instauratam eam de uxoris nomine uocauit. Hoc ipso in loco Nicator quingentos elephantes aluit, item equi alebantur & regis equæ numero supra triginta millia. Ex Apamia fuit Posidonius, philosophorum sui temporis eruditissimus.

Quòd in Arado insula fons est dulcis aquæ, sub marinis fluctibus exoriens, è quo aquantur scapha in aquam demissa, plumbea, ore lato, in angustum fundū coacta. Quòd Tripolis è tribus urbibus coacta est, Tyro, Sidone & Arado. Tripoli continens est Dei facies, in quam Libanus mons finit.

Quòd cauam Syriam montes Libanus & Antilibanus efficiunt, initium habentes ille quidem è Tripoli, hic uero è Tyro, paralleli inter se locati. Finiunt autem prope montes Arabicos qui super Damascenam sunt. Latitudo regionis stadiorum est ducentorum, longitudo dupla. Est autem regio hæc beatissima fluminibus irrigua, tum alijs, tum etiam Iordane flumine.

Quòd Posidonius tradit in caua Syria draconem uolantem uisum fuisse, mortuum, longitudine ferè unius iugeri, crassitudine tanta ut equites

utrin

I N S T R A B O N E M.

utrinque astantes se intueri mutuo non possent. Hiatus oris tantus erat, ut hominem equo insidentem acciperet. Exuuiarum squama quaelibet clypeo maior.

Quòd regio tota à Seleucide ad Aegyptum usque & Arabiam, caua Syria uocatur, proprie uero ea quæ Libano & Antilibano terminatur. At ab urbe Orthosia Pelusium usq; regio maritima, Phœnicæ dicitur, angusta existens. Quæ uero supra hanc est mediterranea regio, inter Gazam & Antilibanum usque ad Arabas, Iudæa uocatur.

Quòd Tyrus, cum prius fuerit insula, aggesta terra per obsidionem, peninsula est effecta. Purpura quæ illic fit, pulcherrima habetur.

Quòd Sidonij multarum atque optimarum artium magistri perhibentur, philosophiæ & arithmeticiæ & computationum & astronomiæ periti. Item mercaturæ & nauigationis nocturnæ, quemadmodum Ægyptij geometriæ inuentores perhibentur.

Quòd Sidon à Tyro uersus boream distat stadijs ducentis. Quòd post Tyrum Ptolemæis urbs sit, de qua mirus casus traditur. Nam quo tempore prælium cõmittebatur, cum in hoc litore insignis fuga habitatorum fieret, pelagi affluxus inundationi similis fugientes obruit, ac paulisper cõmorata aqua, rursus abcessit, relictis per caua loca mortuis hominibus & piscibus.

Quòd quæ de Andromeda traduntur, circa Ioppen accidisse aiunt. Ceterum Hierosolyma Ioppe pro nauium statione utuntur.

Quòd à Cassio Pelusium usq; Ægypti urbem stadia sunt trecenta. Quòd Gaza urbs à mari distat stadijs septem, à Gaza urbe ad urbem Asela, quod signum est sinus Arabici maxime orientale, per heremum stadia sunt mille ducenta & sexaginta. Et usque ad occiduum recessum sinus Arabici (Heroum oppidum uocant) à Pelusio uia deserta est, & serpentes plena.

Quòd post Gazam, Rhapsia & Rhinocorura sunt urbes, quæ inde appellationem habent. Quòd Ægyptij homines maleficos captos, nisi mutilatione plectentes, eò habitatum mittebant, qui postmodum hac nota cognobiles in Ægyptum redire non audebant.

Quòd Pompeij magni corpus in Cassio monte iacet circa Serbonida lacum, iuxta urbem Pelusium.

Quòd ab Orthosia urbe Phœnicæ Pelusium usq; stadiorum sunt tria millia sexcenta quinquaginta, in sinum se inferenti: hoc iter ad occasum hybernium tendit. Ab eadem Orthosia ad Orontem fluuium stadia sunt mille centum & triginta, uersus ortum æstiuum. Ab Oronte fluuio ad cõfinia Syriæ & Ciliciæ, stadia sunt quingenta uiginti, uersus ortum æstiuum.

Quòd Moses apud Iudæos celebris, ex sacerdotibus Ægyptijs unus fuerit, qui cum eorum superstitionem ferret moleste, in Palaestinam commigrauit, ac permultos ex Ægypto unam abduxit. Cæterum Strabo Mosē laudat tanquam religiose & iuste talia molientem.

Quòd post Mosē sequentibus temporibus superstitio inter Iudæos inualuerit, uelut circuncisio & carnis esus interdictus.

Quòd Hierosolyma urbs interiora habet aquis plena, foris sicca est. Fossa urbis non est fossilis, sed in lapidem excisa, profundo saxo. Lapis excisus structuræ urbis materiam præbuit.

Quòd Serbonis lacus profundus est, ambitum habens stadiorum mille. Is secus maritimam oram extenditur, longitudine paulo plurius quam ducentorum stadiorum, aqua grauissima ut natione opus non sit, uerum qui tenus umbilico in eum procedit mox attollitur. Plenus est bitumine, quod est medio fundo temporibus inordinatis cum bullis quasi feruentis aquæ efflatur. In summo autem incuruatus montis speciem præbet, fauillæ multum emittit, fumosus & aspectu ater, æri & argento & nitidis ac terfis omnibus ru

biginem inducit, usque ad aurum. Vnde cum uasa situm contrahunt, iam accolæ intelligunt bituminis eruptionem incipere, ac sese arundineis ratibus ad id inquirendum accingunt. Bitumen est terræ gleba quæ à calore liquefacta efflatur atque diffunditur, rursusq; in glaciem fortissimam ab aqua frigida immutatur, unde sectione & incisione opus est. Id postea ob aquæ crassitiem in summo fluitans, inciditur & aufertur.

Quòd Hebræorum urbs Sodoma, urbium duodecim fuerit metropolis, & cū terra subtus ignibus plena esset, ex terremotibus & igneis exhalationibus, euersa fuerunt & exusta omnes. Et emerfit lacus qui nūc Serbonis dicitur sulphure & bitumine plenus.

Quòd Ægyptij ad mortuorū cōditurā, bitumine utūtur. Quòd ex Armozo Carmaniæ promontorio, Arabiæ promontorium conspicitur quod est Macis proximum, id initium est sinus Persici. Nam ab eo loco ad ortum & occasum primo, inde ad septentrionem sinus Persicus in latum porrigitur usque ad Teredonem urbem & Euphratis fluuij ostia.

Quòd mare Persicū, magnū est, adeo ut Ponto Euxino magnitudine multo minus non sit. Quòd in parte sinus Persici maxime australi & occidua urbs est Gerra in locis salis, ubi domus ex salibus cōstructæ sunt, quas cum salis squamæ propter solis ardorem separata cōtinue cadunt, crebro aquis aspergunt atq; compacto cōtinuant parietes.

Quòd in sinu Persico insule sint Tyrus & Aradus, à quibus Tyrij & Aradij Phœniciæ, coloni sunt profecti.

Quòd per totam Rubri maris oram maritimam arbores in profundo nascuntur, lauro & oleæ persimiles, quæ in refluxibus ex toto deteguntur, in affluxibus nonnunquam ex toto obruuntur, id fit, quamuis ulterior terra arboribus careat, adeo ut admirandum sit.

Quòd in mari rubro cetus eiectus fuerit cubitorum quinquaginta. Quòd in paludibus, quas Euphrates effusus efficit uitis nascitur, terra in arundineis cratibus imposita quanta stirpem recipiat, ut sæpe etiam ab aqua deferatur, quam rursus in pristinam sedem contis propellunt.

Quòd in Arabia foelice lex est, ne filius à patre regnum suscipiat, sed qui primus è nobili genere post constitutum regem puer nascitur, is ex lege assumitur, & ad regni successionem regaliter educatur.

Quòd mare rubrum profunditatem non habet, nam duas orgyas non excedit, unde herbida est superficies, dum plantæ sese exerunt. Item arbores extra superficiem apparent, habet canum maritimorum insignem multitudinem.

Quòd Astaboras fluuius parte quidem maxima Nilo miscetur, exigua portio in sinum Arabicum egreditur.

Quòd regio Arabiæ maritima, cuius magnam partem Troglodytæ tenent, oliueta, palmeta & laureta habeat.

Quòd elephantes Arabici, quoties flumina caloribus arefiunt, dentibus & proboscide puteos effodiunt.

Quòd Strabo Troglodytas absq; litera lenuntiat. Quòd Posidonius affirmat per Erembos apud Homerum, Arabas intelligendos esse, tanquam ueteres ob discrimen hoc nomen uitarent, ut pro Arabibus Erembos appellarent. Nam hæ nationes tres inter se finitimæ, eandem ferè appellationē fortiūtur. Ad eundē modū per Arimos Syros esse audiēdos idem affirmat. Nam Arimæi sunt qui in ea habitant, & fortasse Græci eos Arimæos uel Arimos uocabant. Nominum enim mutationes permultæ sunt. Nam & Dariacem Darium uocabant, Pharzen autem Parysatin.